ANALIZA IMPACTULUI PANDEMIEI DE COVID-19 ASUPRA PIEȚEI MUNCII (ANALIZA COMPARATIVĂ)

CZU: 331.52:616.98-036.21 **https://doi.org/10.5281/zenodo.7549634**

Mariana STOICA, ORCID ID: 0000-0002-1624-7353
Universitatea de Stat din Moldova
Iris CEKANI
University of Tirana, Albania

Abstract. *The COVID-19 pandemic has caused immense disruption worldwide through its devastating impact on public health, employment and livelihoods. Governments, workers and employers around the world took immediate action to address the crisis, preserve jobs and protect incomes, although these measures varied in scale and generosity. Although such measures were crucial in mitigating the crisis, all countries experienced a sharp deterioration in employment and national income, which exacerbated existing inequalities and risked long-term "scarring" effects on workers and enterprises. Following these events was the multilateral political response to intervene to address social fragility and inequality.*

Keywords: *pandemics, health, employers, national income, social fragility.*

Piața muncii este expresia echilibrului cererii și ofertei forței de muncă a unei economii. Evoluțiile de pe piața muncii sunt în strânsă legătură cu cele de pe piața bunurilor și serviciilor. Începând cu luna martie a anului 2020, economia mondială s-a confruntat cu consecințele urgenței sanitare la nivel mondial – pandemia de COVID-19. Toate domeniile vieții omenești au fost afectate, inclusiv și cele ce țin de domeniul economic. Drept urmare, în urma încetinirii ritmurilor de producție a bunurilor și serviciilor, s-au produs distorsiuni semnificative și pe piața muncii, aceste probleme afectând economiile tuturor țărilor lumii.

Declanșarea pandemiei mondiale de COVID-19 de la începutul anului 2020 a determinat aproape toate guvernele din lumea întreagă să pună în aplicare măsuri restrictive, distanțarea socială jucând un rol cheie. Multe afaceri au fost închise temporar și mulți angajați au fost închiși și izolați în casele lor pentru a preveni răspândirea virusului.

Criza de sănătate a avut un impact semnificativ asupra vieții economice și a pieței muncii. Blocarea activităților economice și alte măsuri legate de sănătate au implicat o încetinire a afacerilor. În legătură cu aceasta, unii angajați și-au redus programul de muncă, au încetat să lucreze pentru o anumită perioadă sau chiar și-au pierdut locul de muncă, iar șomerii au fost nevoiți să facă o pauză în căutarea unui loc de muncă.

Pandemia a cauzat dezechilibre profunde la scară largă pe pieţele muncii din întreaga lume. Comparativ cu recesiunile anterioare, ritmul și profunzimea crizei COVID-19 au fost fără precedent, nicio țară nu a fost scutită de deteriorarea bruscă a condițiilor de pe piața muncii. În plus, pierderile de locuri de muncă au fost mai mari pentru acele grupuri de populație care deja se confruntau cu anumite dificultăți pe piața muncii (în special femei și tineri), și astfel de pierderi au fost deosebit de severe în sectoare HORECA care au fost direct afectate de restricțiile de sănătate publică instituite pentru a reduce răspândirea virusului. Din cauza crizei, veniturile din muncă au scăzut și numărul persoanelor angajate care traiesc în sărăcie extremă și moderată a crescut, inversând tendința descendentă din anii precedenți. Totodată, este posibil ca efectele crizei să se facă resimțite pe piața muncii și în anii ce vin.

S-au întreprinse eforturi politice și economice țintite pentru a aborda criza, dar nu au fost suficiente per ansamblu. Guvernele, împreună cu organizațiile sindicale și patronale, au luat măsuri imediate pentru a face față crizei și în special pentru a proteja locurile de muncă, inclusiv prin utilizarea pe scară largă a schemelor de păstrare a forței de muncă și sprijin financiar pentru afacerile care s-au confruntat cu scăderi bruște ale veniturilor.

Necesitățile strigente combinate cu coordonarea politicilor între guverne și partenerii sociali au condiționat abordarea constructivă a provocărilor generate de criza pandemică. Astfel,

gama de pârghii politice disponibile a fost limitată de constrângerile bugetare, în special în țările cu venituri mici, și concomitent, de necesitatea de a reduce răspândirea virusului. Ca urmare, în prezent, pieţele muncii sunt încă departe de nivelul de performanță dinainte de criză, deoarece în toate regiunile, indiferente de nivelul de venituri, gradul de ocupare a forței de muncă și indicatorii sociali s-au înrăutățit.

Contracția economică cauzată de pandemie a luat diferite forme în diferite țări, însă impactul său pe piața muncii este în general cel mai bine surprins prin felul în care a evoluat numărul de ore de lucrat. În consecință, pierderile de timpul de lucru s-au format ca urmare a pierderii de locuri de muncă (adică indivizii și-au pierdut locoul de muncă după ce au fost concediați) și a reducerii programului de muncă. În timp ce în crizele anterioare, reducerea cererii de muncă în multe țări s-a exprimat printr-o scădere a ocupării forţei de muncă şi o puternică creșterea paralelă a șomajului, dinamica crizei provocate de COVID-19 au fost diferită.

Acest lucru s-a datorează faptului că mulți dintre indivizii care și-au pierdut locurile lor de muncă nu au putut căuta altele noi din cauza restricţiilor de sănătate publică impuse în mai multe țări, pe de o parte, și penuria acută a cererea de muncă, în urma închiderii unui număr mare de afaceri, pe de altă parte. Drept urmare, angajații au devenit instantaneu inactivi. În circumstanțe normale, mulți dintre ei ar fi continuat să facă parte din populația activă. Din acest motiv, este important să se urmărească evoluția nu doar a ratelot ocupării forței de muncă și ale șomajului, dar este esenţial să se ia în considerare și evoluța ratelor populației inactive. În plus, deoarece guvernele în multe ţări au introdus măsuri de sprijin pentru întreprinderi pentru a preveni concedierile (de exemplu, scheme de păstrare a angajării) sau impuse interdicții temporare ale concedierilor, evitându-se pierderea de multe locuri de muncă. Cu toate acestea, politicile de salvagradare au crescut substanțial ponderea lucrătorilor pe cont propriu și a angajaților cu program part-time.

În tabelul 1 sunt prezentate unele exemple de politici active pe piața muncii care au avut scopul de a soluționa pe termen scurt și mediu problemele apărute pe piața muncii odată cu declanșarea pandemiei de COVID-19.

Tabelul 1 Exemple de politici active pe piața muncii pe perioada pandemiei de COVID-19

Țara	Categoria de politici	Măsuri
Austria	Stimulente pentru angajare	Bonus de reluare pentru șomeri care se angajează part-timr (iunie 2020-sfârșitul anului 2021); amânarea contribuțiilor de asigurări sociale (primăvara 2020)
	Instruire	Bonus pentru instruire și formare continuă (din octombrie 2020)
Canada	Stimulente pentru angajare	Programul de angajare Canada Recovery, care oferă stimulente pentru angajatorii din sectoarele afectate sever de pandemie, subvenții salariale (2021-22); programe regionale de stimulare a ocupării forței de muncă (2020)
	Instruire	Fonduri suplimentare pentru formare în regiunile afectate cel mai mult de pandemie (2021)
Danemarca	Politici active pe piața muncii în timpul pandemie de COVID-19	Sprijin suplimentar pentru start-up-uri, sprijin pentru căutarea unui loc de muncă și activarea celor expuși riscului șomaj pe termen lung (2021/22)
		Program de sprijinire a angajării în sectorul comercial și non-profit sau public, scheme suplimentare pentru tineri și lucrători cu dizabilități

Franța	Stimulente pentru angajare	și pentru angajare sectorul divertismentului (2020, până la sfârșitul lui 2021 și începutul lui 2022); scutiri temporare de la contribuții ale angajatorului (de la începutul anului 2020, prelungite în 2021), în special pentru firmele afectate de închideri și restricții
Germania	Stimulente pentru angajare	Rambursarea integrală a contribuțiilor de asigurări sociale ale angajatorului pentru angajări pe termen scurt(din martie 2020, prelungite de mai multe ori), eliminate treptat la începutul lui 2022.
Korea	Stimulente pentru angajare	Plăți de sprijin de urgență către întreprinderile mici și lucrătorii acestora afectați de pierderile a cifrei de afaceri (primăvara 2020); stimulente suplimentare pentru angajare cu mai multe reînnoiri, în special pentru firmele mici, și pentru angajarea tinerilor (2020-21); amânarea plăților contribuțiilor sociale pentru firmele mici (2020).
	Alte politici Instruire	Promovarea căutării unui loc de muncă care combină o indemnizație individuală pentru persoanele cu salarii mici în căutarea unui loc de muncă. Extinderea sprijinului pentru formarea profesională; crearea de conturi individuale de instruire (2020)
	Lucrări publice	Locuri de muncă publice digitale, în special pentru tineri; lucrări publice pentru gospodăriile cu venituri mici.
Spania	Stimulente pentru angajare	Subvenții pentru angajare care vizează lucrătorii în vârstă (2020); reducerea contribuțiilor la asigurările sociale, în special pentru lucrătorii independenți, întreprinderile mici și pentru firmele care folosesc muncă cu normă redusă și amânarea impozitului.
	Instruire	Inițiative intensificate de formare profesională începând din toamna anului 2020
	Alte politici	Politici de activare mai integrate și actualizate (2021)
Suedia	Stimulente pentru angajare	Extinderea subvențiilor pentru locuri de muncă introductive și suplimentare; amânarea contribuțiilor la asigurările sociale și reduceri temporare (primăvara 2020)
	Instruire	Subvenții pentru formarea oferită în timpul lucrului cu normă redusă (2021).
	Alte politici	Extinderea bugetului Serviciului Public de Ocupare (începând din 2020)

Sursă: ILO Policy breaf. *Policy sequences during and after COVID-191 A review of labour market policy patterns*, p.5-6

Analizând măsurile luate de guvernele din diferite țări, oservăm că ajutoarele s-au axat, în mare măsură, pe două direcții majore: ajutoare directe către întreprinderile afectate de scăderea activității și a profiturilor și pe implementarea de politici de ajustare a formării profesionale ale indivizilor la noile cerințe ale pieței muncii.

Concluzii. Felul în care au reacționat autoritățile în majoritatea țărilor lumii, indiferent dacă aceastea au fost de factură liberală sau dirijist-intervenționistă, demostrează o dată în plus că

unica soluție pe durata crizelor generalizate rămâne a fi implicarea activă a statului în soluționarea problemelor economice, deoarece piața nu ofere soluții viabile.

Surse bibliografice:

1. Raportul online al Organizație Mondiale a Muncii. *COVID-19 and the world of work (COVID-19 and the world of work) (ilo.org)*
2. Raportul EUROSTAR, *Labour market in the light of the COVID 19 pandemic - quarterly statistics - Statistics Explained (europa.eu)*
3. Raport online al Organizației Mondiale a Muncii. ILO Policy breaf. *Policy sequences during and after COVID-191 A review of labour market policy patterns*, p.5-6, *Policy sequences during and after COVID-19 (ilo.org)*
4. Raportul online al Organziației Mondiale a Muncii. Word Employment and Social Outlook. Trens 2021. *wcms_795453.pdf (ilo.org)*